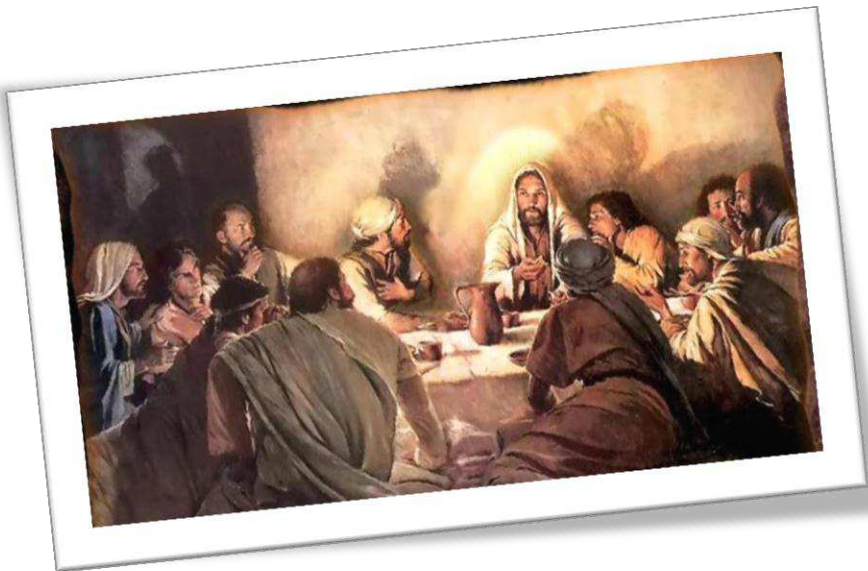

Liturgi til jødisk påskemåltid

---

i et Jesus-perspektiv

 israelsmissionen
grænseløs mission

Påske

Den jødiske påskefest – på hebraisk Pesach – er uden tvivl den største af årets fester.

Den kaldes også de usyrede brøds fest og fejres til minde om israelitternes udfrielse fra Egypten.

Påskenen i GT

Beretningen om udfrielsen fra slaveriet i Egypten står i 1 Mos 12. Her fortælles, hvordan døden, den sidste af de ti plager, gik israelitternes huse forbi. Det skete, fordi de havde smurt blodet fra det slagtede lam på husets dørstolper. Folket skulle holde sig klar til at forlade Egypten i al hast så snart Faraos gav dem lov. Der var ikke tid til at lade dejen hæve, og derfor måtte de spise usyret brød.

Påskefesten er også omtalt i 3. Mos 24, som den første af årets fester og igen i 5. Mos 16, hvor den nævnes sammen med de to andre valfartsfester.

Påskenen i NT

Det fortælles om Jesus at han sammen med sine forældre fejrede påske i Jerusalem første gang, da han var 12 år gammel. Siden israelitternes tilbagevenden fra Babylon kunne ofringer kun foretages i templet i Jerusalem. Derfor måtte alle, som havde mulighed for det, rejse til Jerusalem for at fejre festen der. Festens højdepunkt var ofringen af påskelammet og det efterfølgende måltid, hvor man samledes med venner og familie for at spise påskemåltidet. Det skete til minde om Guds indgriben og udfrielse af sit folk fra slaveriet.

Jesus fejrede sin sidste påske i Jerusalem sammen med sine disciple. Det skete i et lokale, de havde fået stillet til rådighed, og det var ved den lejlighed, Jesus talte om sin forestående død og indstiftede nadveren. Den beretning kan læses i Matt 26,17–29, Mark 14,12–25 og Luk 22,7–23. Her gør Jesus det klart, at han selv med sin forestående lidelse og død træder ind i Israels historie som det sande påskelam, der bringer udfrielse – ikke fra slaveriet under Faraos, men fra syndens slaveri.

Jødisk påske i dag

Siden templets ødelæggelse i år 70 har den jødiske påske været en fest som har været tilknyttet hjemmet med påskemåltidet, som det punkt festen drejede sig om.

Beretningen om hvordan Israels Gud med stor styrke og vældig arm friede sit folk fra slaveriet og førte dem ud i frihed, har prentet sig ind i folkets erindring på en sådan måde, at det mere end noget andet har været med til at skabe jødisk identitet. Man skal fejre festen – ikke blot til minde om det som skete engang for andre mennesker langt tilbage i historien, men som om det nu var en selv der gik ud af Egypten og oplever, hvordan det er at gå fra slaveri til frihed og fra mørke til lys, fra at være slaver til at være frie mennesker.

Påskefesten må forberedes i god tid. Den gamle surdej må renses ud, og det betyder helt konkret at huset og ikke mindst køkkenet skal gøres rent. En sådan rengøring strækker sig også til butikker, der handler med madvarer. Her forsvinder mel og andet fra hylderne i den uge, som påsken eller de usyrede brøds fest varer.

Det højtidelige øjeblik kommer, når familien samles omkring påskemåltidet, som bedst kan beskrives som et liturgisk måltid, hvor man læser, synger og beder sig gennem beretningen om Guds store og underfulde gerninger. Hagada sel Pesach (Fortællingen om påske) hedder den liturgibog, som anvendes.

Et messiansk påskemåltid

Messianske jøder fejrer også påske på samme måde og på samme tid som andre jøder fejrer påsken. Men den jødiske påske fejres i lyset af Jesus Messias. Gennem sin lidelse og død er han blevet det sande påskelam, og det som fejres er ikke blot udfrielsen fra slaveriet i Egypten, men endnu mere befrielsen fra syndens slaveri og fra dødens mørke.

Birkat ha-Ner - Velsignelsen for lyset

“Herren er mit lys og min frelse, hvem skal jeg da frygte?” (SI 27,1)

En kvinde tænder lysene og siger følgende velsignelse:

Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har helliget os ved sine bud, og befalet os at tænde festlys.

Måltidslederen:

Idet en kvinde tænder lyset for forløsningens fest, husker vi, at vores forløser, verdens lys, kom til os ved en kvinde og derved opfyldte Guds løfte om “kvindens afkom”, der skal knuse slangens hoved (1 Mos 3,15; Joh 1 og 8,12).

QIDDUSH - HELLIGELSE

“Denne dag har Herren skabt, lad os juble og glæde os på den” (SI 118,24)

Birkat ha-Yayin - Velsignelsen for Vinen

Måltidslederen:

☆ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har skabt vinstokkens frugt.

Det første bæger vin fyldes (Helligelsens bæger)

Birkat ha-Qiddush - Velsignelsen for (dagens) Helligelse

Alle:

☆ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har udvalgt os og har helliget os ved dine bud. I din kærlighed har du, Herre, vor Gud, givet os festdage til glæde,

højtidsdage til fryd, denne dag, det usyrede brøds fest, vor befrielses tid til hellig
festforsamling som minde om udgangen af Egypten (-✠), ✠ og til minde om, at Jesus,
din enbårne Søn, vor Messias, døde for os, og at hans blod blev udgydt for vor skyld.

✠Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har holdt os i live og har ladet
os bestå og nå frem til denne tid, ✠ og har skænket os evigt liv ved vor Herre, Jesus
Kristi død og opstandelse.

Vi synger:

Aleneste Gud i Himmerig
ske lov og pris for sin nåde,
som han har os skænket faderlig
at fri os af syndens våde!
På jorden er kommen stor fryd og fred,
vi mennesker må vel glædes ved
Guds yndest og gode vilje.

Vi drikker det første bæger vin, idet vi læner os til venstre og siger: "la-Chaim".

KARPAS - PERSILLE

*"Israelitterne sukkede og klagede under arbejdet, og deres klageråb under arbejdet
nåede op til Gud". (2 Mos 2,23)*

Måltidslederen tager et stykke persille, dypper det i saltvand og siger:

✠ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har skabt jordens frugt.

Vi tager alle vores persille og dypper det i saltvand, spiser det - idet vi siger:

Idet vi spiser denne persille, dyppet i saltvand, mindes vi israelitternes tårer i Egypten

✠ og Jesu lidelse i Jerusalem. Således som Israel gik gennem Sivhavet, gik også

Jesus Kristus gennem dødens hav og vandt os derved frihed fra synd og død og evigt

liv.

JACHATZ - BRØDET DELES

“Så tog Josef Jesu legeme og svøbte det i et rent lagen og lagde det i den nye grav”

(Matt 27,59)

Måltidslederen:

✠ Dette er trængselsbrødet, som vore fædre spiste i Egyptens land; ✠ og som vor

Herre Jesus Kristus spiste i den nat, da han led. ✠ Lad enhver, som er sulten, komme

og spise. Lad enhver, som har behov for det, komme og fejre påskefesten. Dette år

her; ✠ næste år i Himmerige.

Måltidslederen:

✠ Det midterste stykke repræsenterer Guds søn, Jesus Kristus. Han, som var uden

syndens surdej, blev gjort til synd for os. Han blev det sande Guds lam, der bærer

verdens synd. Det usyrede brød er gennemboret og stribet, og minder os således om

Jesu Kristi lidelse for os:

Alle:

“Men han blev gennemboet for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår (hebr.: striber) blev vi helbredt” (Es 53,5)

Måltidslederen deler det midterste matzah i to, gemmer den ene halvdel til Afikoman, og siger:

Ganske som det midterste stykke af trængselsbrødet brydes, sådan blev også Messias brudt. En del, Afikoman'et, lægges væk. Dette stykke svøbes i et hvidt klæde, ganske som Jesu Kristi legeme blev svøbt for begravelse i et rent lagen. Ganske som Afikoman'et senere vender tilbage for at fuldende vores påskemåltid, sådan opstod også den syndfri Messias fra de døde for at fare til Himmels.

Det andet bæger vin fyldes (Forklaringens bæger)

MAGGID - FORTÆLLINGEN

Mah Nishtanah - Hvor Anderledes

“Og når jeres børn spørger, hvad det er for en skik, I har, skal I svare...” (2 Mos 12,26)

Et barn (eller den yngste blandt deltagerne) rejser sig og stiller følgende spørgsmål:

Hvad adskiller denne aften fra alle andre aftner?

Alle andre aftner spiser vi syret og usyret – denne aften er alt usyret?

Alle andre aftner spiser vi alle slags urter – denne aften (særligt) bitre urter?

Alle andre aftner dyster vi end ikke en eneste gang – denne aften to gange?

Alle andre aftner spiser vi såvel siddende som tilbagelænedede – denne aften er vi tilbagelænedede?

Måltidslederen svarer:

✠ Når vi spiser usyret brød og bitre urter, dyppe både i saltvand og i charoset, og spiser tilbagelænedede denne aften, så er det for at mindes israelitternes udvandring fra Egypten, ✠ og vor Herre Jesu Kristi lidelse og død. Lad os derfor lytte til historien om vores forløsning, som den var forudgrebet ved udvandringen fra Egypten og som den blev opfyldt ved Jesus Kristus.

Læsninger fra det Gamle Testamente

1) 2 Mos 12,21-42; 2) 5 Mos 26,5-9

Vi synger:

1. Den bitre død dig trængte,
vor Herre Jesus Krist,
da du på korset hængte,
al pine havde frist.

2. Nu sidder hos din Fader
du højt i himmelkor
og synderne forlader
på denne onde jord.

3. O, lad din Ånd forbinde
vor sjæl med Himmerig!

Lad føle mand og kvinde:

Gud har forbarmet sig!

Læsninger fra Det Nye Testamente

3) Joh 19,17-22 og 28-37; 4) 1 Kor 5,7

Vi synger:

(Mel: Den yndigste Rose er fundet)

1. Hver rense sin surdej af hjerte
med gråd og fortrydelsens smerte,
al ondskab fra sjælen udfeje
og gamle fordærvede deje!

2. Et påskelam for os er blevet
til slagtebænk ynkelig drevet,
vor Kristus, vor glæde og ære,
som ville vort offerlam være

3. Hans frydefest hellig vi holde
og banke på Himmelens volde
med salmer og åndelig sange,
ja, pukke mod døden og prange.

4. Gid renhed hvert hjerte må smykke
og sandhed i sindet sig trykke,
så skal vi fra ondskab udtræde
og påskefest holde med glæde!

Læsninger fra Det Nye Testamente:

5) Mark 16,1-8; 6) Rom. 8,31-39

Vi synger:

1. Jesus lever, graven brast,
han stod op med guddomsvælde,
trøsten står som klippen fast:
at hans død og blod skal gælde.
Lynet blinker, jorden bæver,
graven brast, og Jesus lever!

2. Jeg har vundet, Jesus vandt;
døden opslugt er til sejer,
Jesus mørkets fyrste bandt,
frihed jeg ved Jesus ejer;
åben har jeg Himlen fundet,
Jesus vandt, og jeg har vundet!

Rabban Gamaliel

Måltidslederen:

✧ Rabbi Gamaliel plejede at sige: Enhver, som ikke omtaler disse tre ting til påskefesten, har ikke gjort sin pligt; disse er: Pæsach, Matzah og Maror.

Pæsach

✧ Påskelammet spiste vore fædre, den gang templet stod. Hvorfor? Fordi den hellige, lovet være han, gik forbi vore fædres huse i Egypten; som det hedder: "I skal sige: 'Det er påskeoffer for Herren, fordi han i Egypten sprang israeliternes huse over, da han slog egypterne ned, men skåned vores huse'. Og folket bøjede sig dybt". † Benet på vores seder-tallerken - i stedet for et lam - minder os om, at vor Herre, Jesus Kristus, selv blev det sande påskelam, ofret for os, for at bære vore synder. Som Johannes Døber sagde: "Se, dér er Guds lam, som bærer verdens synd".

Matza

✧ Dette usyrede brød spiser vi. Hvorfor? Fordi vore fædres dej ikke nåede at syre, førend kongen, kongernes konge, den Hellige, lovet være han, åbenbarede sig for dem og forløste dem; som det hedder: "Af den dej, de tog med fra Egypten, bagte de usyrede brød, for den var ikke syrnnet. De blev jo jaget ud af Egypten og fik ikke tid til noget; de fik end ikke sørget for proviant." † Det er også trængselsbrødet, som minder os om folkets lidelse i Egypten og om Jesu Kristi legeme, der blev brudt for vor frelses skyld.

Maror

✧ Disse bitre urter spiser vi. Hvorfor? Fordi egypterne forbitrede vore fædres liv i

Egypten; som det hedder: "De gjorde livet surt for dem ved hårdt arbejde med ler og tegl og ved al slags markarbejde; alt det trællearbejde tvang de dem til". ☩ De minder os om den bitre smerte Jesus måtte gå igennem da han led og døde for os.

be-Khol Dor we-Dor

☩ I slægt efter slægt er enhver forpligtet til at betragte sig selv, som om han var draget ud af Egypten, som det hedder: "På den dag skal du sige til din søn: 'Det er på grund af det, Herren gjorde for mig, da jeg drog ud af Egypten'." Ikke alene vore fædre har den Hellige, lovet være han, befriet, men også os har han befriet sammen med dem; som det hedder: "Men os førte han ud derfra for at føre os ind og give os det land, han havde lovet vore fædre". ☩ Han som udfriede Israel fra slaveriet i Egypten, befriede os siden fra trældom under synden. Ved dåb og tro får vi del i denne frelse, sådan at vi også kan sige til vore børn: "Dette gør vi, på grund af det Herren gjorde for mig, da han frelste mig på Golgata, for at jeg skulle arve evigt liv."

le-Fikhakh

☩ Derfor er vi forpligtede til at takke, lovsynge, prise og forherlige, at ophøje, berømme og love, ja at opløfte og hylde ham, der har gjort alle disse vidundere for vore fædre og for os. ☩ Ved Jesus Kristus og den Hellige Ånd, som er udgydt i os har han ført os ud fra trældom til frihed, fra kummer til glæde, fra sorg til fest, fra mørke til strålende lys, fra slaveri til forløsning; derfor vil vi synge for ham den evigt nye sang:

Hallel

☆Første del af Hallel: Sl. 113 (-114))

v1 Halleluja. Lovpris, I Herrens tjenere, lovpris Herrens navn!

v2 Lovet være Herrens navn fra nu af og til evig tid!

v3 Fra øst til vest skal Herrens navn lovprises.

v4 Herren er ophøjet over alle folkene, hans herlighed er ophøjet over himlen.

v5 Hvem er som Herren, vor Gud, i himmel og på jord,

v6 så højt som han troner, så dybt ned som han ser?

v7 Fra støvet rejser han den svage, fra skarnet løfter han den fattige,

v8 han sætter ham blandt fyrster, blandt sit folks fyrster.

v9 Han lader den ufrugtbare kvinde sidde som lykkelig mor til sønner.

Birkat Ha-Geullah - Velsignelsen for forløsningen

☆Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har befriet os, da han befriede

vore fædre fra Egypten og har ladet os nå frem til denne aften for på den at nyde

usyret brød og bitre urter. (-☆) †Vi takker dig for forløsningen ved Jesus Kristus.

Lovet være du som har forløst (☆Israel) dit folk.

Vi drikker det andet bæger vin, idet vi læner os til venstre og siger: "la-Chaim!"

MOTZI MATZAH - MATZAEN TAGES FREM

Måltidslederen tager øverste stykke af Matzaen, og siger:

☆Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som lader brødet fremgå af jorden.

Måltidslederen tager det midterste stykke og siger:

☆ Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som har helliget os ved dine bud og befalet os at spise usyret brød.

Derefter brækker han et stykke af begge Matzot, spiser dem, og giver til de tilstedeværende af begge Matzot.

MAROR - BITRE URTER

Alle:

☆ Lovet være du, Herre, vor Gud, verdens konge, som har helliget os ved sine bud og befalet os at spise bitre urter.

Vi tager et stykke brød og dypper det i de bitre urter og spiser det.

KOREKH - KOMBINERING

Vi tager et stykke brød og laver en "sandwich" med Haroseth – leret – og spiser det.

(SHULCHAN OREKH - BORDET DÆKKES)

Vi starter måltidet med at spise et hårdkogt æg. Herefter spises det egentlig måltid som leder frem til "afikomanen" – det skjulte brød – som deles sammen med det tredje bæger vin. I en messiansk fejring bliver dette til nadverfejringen.

**Rigtig
glædelig
påske**

Om Israelsmissionen

Israelsmissionens hovedformål er at bringe evangeliet om Jesus af Nazareth, Messias, tilbage til det folk, vi har fået det fra: Jøderne.

Det gør vi gennem mange forskellige samarbejdspartnere, projekter og volontørmuligheder:

Den Danske Kirke i Jerusalem er platformen for vores volontørarbejde i Israel:

Meet the People og *Missionspiloterne*. Derudover afholdes der gudstjenester.

Desuden er præsten i kirken ansat ved *Caspari Centeret*, som er et teologisk

ressourcsted for den messianske bevægelse. I *Immanuelkirken* i Jaffo, som er

en lokal messiansk menighed, har vi lige nu et dansk præstepar med deres familie. I

Israel har de hele *tre bibelselskaber*, som tilsammen har lavet Bible Land Team.

Vi har også et samarbejde med det kristne studenterarbejde, *FCSI*. I Haifa er vi

desuden engageret i plejehjemmet *Ebenezer*, som har både messianske jøder og

kristne arabere boende. Her er der mulighed for at blive *seniorvolontør*. Vi har

også et længerevarende samarbejde med forsoningsarbejdet *Musalaha*. Hvis du har

lyst til at følge i Paulus' fodspor og tage på missionsrejse, har du også mulighed for det

gennem *Jews for Jesus*.

Herhjemme tager vi gerne ud og holder *foredrag* og *bibeltimer* eller afholder et

påskemåltid som dette. Det kan også være du har lyst til at deltage i et *sabbats-*

måltid eller en *løvhyttefest*?! Alt sammen har det til formål at gøre os klogere på

kristendommens jødiske rødder.

Du kan læse meget mere om vores arbejde på *israel.dk*.

